

Det juridiske fakultet

Fakultetsoppgave Folkerett

Vår 2012

Oppgavetekst:

1. Praktikumsoppgave

Pjotr Ahram er tsjetsjensk. Han var aktiv i en opprørsgruppe som sto for en rekke angrep mot russiske soldater, og som også var mistenkt for bombeattentat mot boligblokker i Moskva. Pjotr var en av de politiske lederne i opprørsgruppen, og var ettersøkt av russiske myndigheter. Etter hvert som russiske agenter kom på sporet av ham, besluttet han at han måtte flykte. Han kom i kontakt med nordmannen Lars Holm, som hadde midlertidig opphold i Russland for å skaffe seg kontakter i forbindelse med reisebyråvirksomhet som han drev fra Norge. Holm, som hadde mange kontakter i Russland og i Norge, tok på seg å hjelpe Pjotr til å komme seg unna. Ved hjelp av Holm klarte Pjotr å komme i kontakt med en som var ansatt ved den norske ambassaden i Moskva. Han fikk hjelp av fullmektig Nina Milovich, en russisk statsborger som var gift med en nordmann, til å skaffe seg reisedokumenter. Ved hjelp av disse kom Pjotr seg til Norge.

Nina Milovich, som hadde hjulpet Pjotr uten å fortelle noen andre ved ambassaden om det, kontaktet ambassadøren da hun fikk nyss om at russiske myndigheter hadde fått mistanke om at Pjotr hadde dratt til Norge. Ambassadøren ble fortvilet da han hørte hva Nina hadde gjort. Hun hadde åpenbart handlet klanderverdig og i strid med sine instruksjoner. Ambassadøren skjønnte at det kom til å bli diplomatiske forviklinger, og sørget derfor i all hemmelighet for at Nina Milovich og hennes mann kom seg hjem til Norge.

Da russiske myndigheter fant ut at Pjotr hadde kommet seg til Norge og at ansatte ved ambassaden hadde hjulpet til med dette, reagerte de sterkt. De viste til at Pjotr var mistenkt for å ha vært involvert i flere bombeattentater mot sivile mål i Russland, og at han dermed måtte være å anse som en terrorist som Norge hadde plikt til å sende

tilbake til Russland. Videre kritiserte de Norge for å ha hjulpet Pjotr til å flykte, og krevde derfor at Norge måtte trekke tilbake ambassadøren og erstatte vedkommende med en annen ambassadør. De hevdet også at Norge måtte holdes folkerettslig ansvarlig for det som hadde skjedd, og anmodet om at saken måtte bringes inn for Den internasjonale domstolen i Haag.

Norge var enig i at det ville kunne være nyttig å bringe saken inn for Haag-domstolen, men viste til at Russland ikke hadde anerkjent domstolens jurisdiksjon. Videre viste Utenriksdepartementet til at Norge ikke kunne holdes ansvarlig for at en av de ansatte handlet i strid med sine instruksjoner. Hun hadde foretatt handlingene utenfor arbeidstiden. Videre viste UD til at hun bare hadde hatt oppgaver knyttet til å legge til rette for norsk-russisk kulturutveksling. Norge hadde derfor ikke gitt henne noen funksjon ved ambassaden som gjorde at hennes handlinger kunne påføre Norge noe folkerettslig ansvar.

Utenriksdepartementet hevdet også at Norge ikke kunne være forpliktet til å bytte ut ambassadøren dersom Russland ønsket det. Ambassadøren hadde ikke vært involvert i saken, og Norge kunne selv fritt velge hvilken person man ønsket å være representert med så lenge vedkommende ikke hadde begått noen ulovlig eller straffbar handling.

Drøft og ta stilling til følgende spørsmål:

- 1) Hva skal til for at saken skal kunne bringes inn for Haag-domstolen?
- 2) Kan Norge holdes folkerettslig ansvarlig for Ninas handlinger, dersom vi antar at hennes handlinger var folkerettsstridige?
- 3) Kunne Norge nekte å bytte ut ambassadøren?

Da Pjotr kom til Norge, søkte han umiddelbart om asyl. Han påberopte seg at hans rolle som politisk leder av opprørsgruppen innebar at han måtte ha rett til asyl i henhold til flyktningekonvensjonen (1951). Han hevdet videre at Norge måtte være forpliktet under konvensjonen til ikke å sende ham tilbake til Russland i henhold til konvensjonens art. 33. Russland protesterte mot dette, og viste til at Pjotr hadde vært involvert i terrorhandlinger, og derfor burde bringes til Russland for å få straff som fortjent. Utenriksdepartementet, på sin side, hevdet at Norge kunne straffe Pjotr for de handlingene han hadde begått, og at det var opp til Russland å legge fram bevis for

handlingene når saken ble brakt opp for norske domstoler. Russland protesterte på det sterkeste, og viste til at Norge ikke kunne ha jurisdiksjon over handlinger som var begått i Russland av en russisk statsborger. Russland hevdet at dersom Norge ikke etterkom deres ønsker, ville de ha krav på å få saken avgjort av Haag-domstolen. Norge mente at siden Russland ikke hadde akseptert Haag-domstolens jurisdiksjon etter domstolens statutter art. 36.2, så kunne Norge unnlate å godta dette saksanlegget for domstolen.

For den videre drøftelsen forutsettes det at Norge hadde plikt til utlevering av Pjotr i henhold til en utleveringsavtale med Russland. Drøft og ta stilling til følgende spørsmål:

- 4) Er flyktningekonvensjonen art. 33 til hinder for at Norge sender Pjotr tilbake til Russland?
- 5) Har Norge jurisdiksjon til å bringe en straffesak mot Pjotr for norske domstoler?
- 6) Kan Norge nekte å godta russisk saksanlegg for Haag-domstolen for begge disse to russiske kravene?

2. Teorioppgave

Gjør rede for og gi eksempler på hvilke tolkningsargumenter som er relevante ved tolkningen av traktater. Gjør rede for de største forskjellene i bruken av tolkningsargumenter ved tolkning av traktater og ved tolkning av norske lover.